

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XXXII. De peccatis in ebrietate commissis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

quòd homo in extremis præsumatur memor salutis, proinde, etsi non constet de editis ab his doloris signis, quia tamen non constat eos decessisse incontritos, in dubio mitior pars præsumenda. Hæc etsi non sint hujus loci, quia tamen non sunt obvia, occasione sepulturæ mortuorum placuit hic adnotare, qui plura de Sepultura aliorum in variis eventibus mortuorum desiderat, videat cit. Gobat *cap 50. à nu. 12. ad 82.*

259. *Qu. 9.* An in, & ex ebrietate periculose decumbens sit viatico muniendus, ac extremè unguendus. Hunc casum tangit Gobat *num. 11.* prius à se decisum in contingentia facti *tract. 4. Theolog. Experim. casu 13. à num. 192.* cum quo Resp. aut ebrietas est voluntaria, aut involuntaria, seu inculpabilis saltem mortaliter.

Si voluntaria, qualis præsumitur in solito se inebriare per R. J. 8. in 6. *qui semel malus, semper præsumitur esse malus:* Et ex vita præterita, præsumitur de præsentate *C. mandata, & C. cum in Juvente de præsumpt.* Unde cit. Gobat approbat factum cujusdam Vicarii

Parochi negantis conferre duo extrema Sacramenta nempe Eucharistiæ, & extremæ unctionis cuidam etsi Sacramentaliter à Religioso confessario post sufficientem materiam absolutionis, & ostensum dolorem absoluto. Causam denegationis allegavit, quod nosset illum hominem esse à temulentia infamem, paulò ante fuisse tumultuantem in plateis &c.

Si autem ebrietas est involuntaria, utrumque præfatum Sacramentum est conferendum, etsi non sit Jejunus, quia ratio Jejunii non habetur in tali periculo; supponitur enim ebrietas non culpabilis, aut saltem non mortalis, sic autem habet jus ad utrumque hoc Sacramentum. Dum dubium est, an fuerit involuntaria, pro hac est præsumendum: unde qui nunquam, aut vix unquam bibendo mentem sepelivit, ebrietas illius est censenda involuntaria, cum de nullo sit præsumendum facile delictum *L. merito Socio:* donec probetur esse malus, *L. omni modo ff. de Inofficios. Test. Vide n. 24. vers. Inf. 3.*

* *
* *
* *

§. XXXII.

De peccatis in ebrietate commissis.

260. **P**lurima ab ebris peccaminosa committi solent durante ebrietate, quorum malitia non æqualiter est imputabilis, etsi fuerint præcognita, un-

de merito horum tractatus spectat ad voluntarium indirectum, quando non fiunt ab ebris ex intentione directa. Eorundem notitia est necessaria confessariis.

B b 2

Qu. 1.

Qu. 1. An omnes actiones, aut omissiones, quæ factæ à rationis compote sunt peccata, patrata in ebrietate sint peccata, & imputentur ad culpam?

Refricanda hic est memoria trium conditionum, sine quibus nullus eventus malus in causa est imputabilis, ac indirectè voluntarius. Prima conditio est advertentia, quod eventus talis sequatur ex causa ponenda. Nec sufficit advertentia de delectabilitate, aut utilitate, quam habet eventus, sed de inhonestate. Secunda, ut sit potentia impediendi eventum. Tertia, probabilius est requiri obligationem vitandi causam etiam per se efficacem eventus mali, ut hic imputetur ponenti causam. De his tribus fusè egi à num. 40. Quid autem veniat nomine causæ per se efficacis, aut per se inefficacis, reperies num. 38. & 39. Nunc ad quæstionem, cui nequit satisfieri sine multiplici Responsione.

Resp. 1. Nullam imputari in ebrietate involuntaria, ita S. Th. 2. 2. quæst. 150. a. 4. in Corp. excusans eos totaliter à peccato, in se quidem, quia patrantur à rationis impote, in causa verò, qua ebrietas supponitur involuntaria, proinde non præscita.

Resp. 2. Nulla actio, aut ommissio prava secuta ex ebrietate etiam plenè voluntaria, imputatur ad peccatum non præcognita in ebrietate, quia tunc ebrietas est voluntaria duntaxat in esse ebrietatis, secus in esse causæ mali moralis, quia non est prævisa, quod influet in talem actionem, aut omissionem, & ideo hæc tunc non est peccatum, sed effectus peccati, Gobat *Theolog. Juridico-Mor.*

cap. 9. num. 3. ex Auth. mox citandis.

Resp. 3. Etsi eventus, seu effectus mali sint prævisi in ebrietate voluntaria, adhuc tamen non esse propriè peccata, sed effectus peccatorum, imputari tamen ad culpam. Ita cit. Gobat ex Less. lib. 4. de Jusf. cap. 3. nu. 29. Dicastill. lib. 1. de Jusf. D. 3. num. 137. Lug. de Penitent. D. 16. num. 459 & seqq. imò à num. 440. usque ad 460. Ratio, quia ad peccatum formaliter, & propriè tale requiritur actualis libertas, sed in ebrietate, vel somno non datur actualis libertas, ergo in ebrietate, aut somno non datur formaliter, & propriè peccatum. Omnes tamen CC. DD. fatentur tunc imputari eventus ad culpam, quia ut imputentur, sufficit, si augeant malitiam internam voluntatis se inebriandi, magisque reprehensibilem, ac punibilem reddant; sed si sint prævisi in ebrietate voluntaria voluntatis se inebriandi malitia augetur &c. Hinc voluntas se inebriandi imputatur ad culpam non Sola imputabilitate ebrietatis, sed etiam imputabilitate e.g. adulterii, aut homicidii &c. prævisi, etsi adulterium aut homicidium non sit propriè, ac in se, dum sit peccatum, sed est effectus peccati, nempe voluntatis se inebriandi.

261. Dices actionem, aut omissionem patrata in ebrietate cum prævisione non esse actu liberam libertate formali, & intrinsecâ, esse tamen liberam libertate formali extrinsecâ, seu denominative eo modo, quo actus externus est liber denominative ab actu interno, ergo sicut actus externus est verè, & propriè peccatum;

catum, ita actus in ebrietate prævisus, & secutus.

Resp. Negando assumptum, ad probationem est disparitas magna, quia actus externus actu liberè dependet ab actu interno, ita ut in hujus potestate sit externum actum impedire, aliter se res habet in effectu secuto in ebrietate, aut somno præviso.

Utrumquè exemplificatur, in præviso e. g. homicidio, & patrato in ebrietate. Hoc in casu distinguendi sunt quatuor actus cum cit. Lessio. Primus est, propositum se inebriandi cum prævisione homicidii. Secundus est actualis deglutitio ultimi poculi inebriativi. Tertius est operatio vini in stomacho, ad quam sequitur extinctio usus rationis. Quartus, est actualis gladii immersio in corpus alterius. Totius mali est origo primus actus, nempe propositum se inebriandi, & estque hoc propriissimè peccatum, & quidem in talibus circumstantiis repugnans non soli sobrietati, sed etiam Justitiæ ob prævisum homicidium. Secundus actus est etiam propriissimè peccatum externum, quia dependet ab actu interno libero imperante deglutitionem vini. Tertius est effectus primi, & secundi, sed non est peccatum, quia non est in potestate hominis impedire vini operationem. Quartus sequitur ex omnibus tribus, & estque effectus remotus quidem actus primi, & secundi, proximus verò ac immediatus tertii independens in fieri, id est, dum actu fit, à libertate actuali. Quare tertius, & quartus sunt solum effectus peccati. Primus, ac secundus sunt propriè peccata, primus quidem forma-

liter, ac intrinsecè, secundus verò formaliter, ac extrinsecè.

Instabis, occisor non denominatur homicida, nisi tunc, quandò occisus moritur, ergo tunc occidit, & peccat peccato homicidii.

Resp. Cum Lugo *num.* 450. Concesso antecedente nego consequentiam.

Denominatio homicidii non verificatur, nisi secutâ morte, nam hæc denominatio duo dicit, actionem occisoris, & passionem ex parte passi, seu positionem ultimi termini, qui est mors, hæc positâ verum est, quod ante occiderit, non autem quòd nunc occidat.

Urgebis: ante secutam mortem non incurritur irregularitas, nec excommunicatio, quando occiditur Clericus, ergo eodem tempore est propriè peccatum. Resp. cum Lug. *num.* 453. negando consequentiam, quia tunc incurritur irregularitas, & censura propter peccatum præteritum.

An, si ante secutam mortem agat occisor pœnitentiam, incurrat nihilominus reservationem, censuram, aut irregularitatem, quando hæc pœnæ requirunt effectus secutionem, Resp. Affirmativè Lugo *num.* 453. Oppositum colligitur *ex num.* 237. & seq. Concedo Eminentissimo incurri præfatas pœnas ob peccatum præteritum non retractatum nego autem si sit retractatum ante effectum secutum, quia tunc perinde se habet peccatum, ac si nunquam fuisset. Item verum est, quod postquam est contracta reservatio, censura, & irregularitas, possit homicida justificari per contritionem, quin sublata sit reservatio, censura, aut irregularitas per contritionis actum.

Bb 3

Resp.

Resp. 4. ad Qu. 1. Actiones, aut omissiones prævisas in ebrietate voluntaria non imputari ad culpam tunc, quando actu fiunt, sed tempore, quo imputatur ebrietas, nempe quando elicitur propositum se inebriandi, & actu poculum ad inebriandum sufficiens liberè evacuatur. Prima pars est contra multos apud Lug. num. 439. obligantes ad explicandum in confessione ejusmodi eventus externos & ab his augeri malitiam actûs interni, inter quos est Th. Sanch. lib. 9. de Matr. D. 45. num. 29. Pal. tom. 1. tract. 2. D. 1. p. 3. num. 6. & 7. E contra pro meo asserto stat cit. Lugo à nu. 440. cum Vasquez 1. 2. D. 94. cap. 3. Ratio primæ partis est, nihil potest actu imputari ad culpam, quod actu non est peccatum, sed actiones, aut omissiones, quando actu, & re ipsa committuntur in ebrietate, non sunt peccatum per num. 260. defectu actualis libertatis, ergo quando actu committuntur, non imputantur ad culpam. Ex hoc.

Ratio secundæ partis sponte sequitur ex prima; nam per num. 260. actiones, aut omissiones malæ prævisæ in ebrietate, hujus malitiam augent: si augent, augmentum est imputabile in se, aut in causa; non in se, ut ostendit primæ partis ratio: ergo in causa ebrietatis.

Ex hac resolutione colligo 1. Malitiam eventûs mali in ebrietate prævisi non posse imputari ad culpam graviorem, quam imputetur ebrietas, unde si hæc est solum venialis, homicidium, adulterium &c. in ebrietate prævisum est solum imputabile in linea homicidii, adulterii &c. ad culpam venialem, ad mortalem verò quando ebrietas imputatur ad mortale

cum plenè prævisis eventibus, ita in terminis Less. num. 26. Dicastill. de Jure lib. 1. D. 3. num. 133. Ratio, quia eventus prævisus non potest esse liber libertate alia in casu nostro, quam libertate ebrietatis; in se enim non est liber defectu actualis advertentiæ; sed libertas ebrietatis supponitur esse mala malitiâ duntaxat veniali: ergo etiam homicidium &c. prævisum est solum malum malitiâ veniali.

Colligo 2. Etsi ebrietas fuerit plenè libera libertate ebrietatis, nihilominus eventus malus prævisus e.g. homicidium potest esse duntaxat venialiter malum, ut si advertentiâ ad id secuturum fuit imperfecta, Dicastill. num. 134. quia ad mortale peccatum necessaria est advertentiâ plena, unde libertas ebrietatis in eo casu respectu homicidii non est perfecta, Less. num. 28.

262. Colligo 3. Quando ante ebrietatem occurrit suspicio, scrupulus, aut dubium de malo aliquo in ebrietate patrandi, hoc nequit imputari ad culpam, dummodo ob rationes positivas sibi persuadeat dictas cogitationes esse imprudentes, ita singulariter Gobat cap. 9. n. 35. quia rerum agendarum regula non potest esse, quæ prudenter judicatur falsa, sed requiritur ut sit moraliter infallibilis, sed dictæ cogitationes judicantur fallibiles; prudenter enim judicantur imprudentes, seu nullo gravi fundamento innitentes.

Colligo 4. Videri mortalis culpæ damnandum, qui voluntariè se inebriat cum periculo probabili mali gravis imminentis, etsi talis habeat etiam occurrentes probabiles rationes mali non eventuri, Gobat num. 39. testans se apud nullum legis-

legisse hanc quaestionem. Ratio quia periculum est certum, & duntaxat eventus est incertus, sed hoc ipso adiens tale periculum in re illicita, uti est ebrietas, peccat, quia se exponit peccandi periculo in materia gravi; nisi, ut mihi videtur, prudenter seponat iudicium de probabilitate peccati, & oppositum iudicet.

Colligo 5. Secundum omnes ultra peccatum mortale ebrietatis peccare mortaliter illum, qui advertit periculum mali gravis committendi in ebrietate, & quidem peccato illius speciei, cuius periculum praenoscitur e.g. adulterii, etsi postea non sit secutum, Gobat *num.* 42. Ratio quia in morali aestimatione perinde est exponere se periculo certi peccati, ac hoc committere, uti docet Sourez.

263. Colligo 6. Stante voluntaria ebrietate, nullus omnino eventus ullo modo praevius imputatur ad culpam, etsi sit ex frequenter solitis praticare a tali ebrio, ita in terminis Vasq. *l.* 2. *D.* 127. *num.* 8. approbatus a Gobat *à num.* 24. & iis omnibus, qui ad peccatum negant sufficere advertentiam interpretativam, dum scilicet operans actu non advertit, dum potest, & tenetur advertere, quos citat Vasquez *D.* 107. *cap.* 3. & *D.* 123. *num.* 6 & *D.* 124: *num.* 5. Contra Valent. Navarr. & paucos: Quibus mordicus adherent moderni quidam probabilioristae. Ratio autem Corollarii est: quod nihil possit imputari ad culpam, quod non est voluntarium directè, aut indirectè, sed nullus eventus, etsi operans possit, & teneatur advertere ad illum, est voluntarius directè, aut indirectè, nisi actu advertat ad ejus malitiam, id est,

ut utar verbis Vasq. cit. *cap.* 3. *num.* 6. Omnes inquit DD. Scholastici contra aliquos Recentiores conspirant in hoc unum, ut nullum sit mortale peccatum in voluntatis consensu, nisi cogitatio aliqua praecesserit, & consideratio expressa, quam vocant actualem malitiae moralis, vel periculi, vel saltem expressa aliqua dubitatio seu scrupulus: itaque ut quis peccet mortaliter, debet considerare, vel dubitare, vel opus illud esse malum, vel ibi esse periculum malitiae illius, vel scrupulum aliquem saltem habere: quod si nihil horum praecesserit, inconsiderantiam censerit omnino, & consensum, quantumvis longe tempore duret, non esse mortale peccatum: ergo. Major est certa apud omnes ex S. August. *lib.* 1. *Reiract.* c. ult. usque adeo peccatum inquit malum voluntarium est, ut non sit peccatum, si non sit voluntarium. Minor probatur, illud non est operanti (nempe in casu nostro, ebrio) voluntarium; de quo ipse non potuit cogitare, ita omnes ex definitione voluntarii per *num.* 3. sed ebrius non potuit cogitare de malitia eventus ullius, nisi dum propositum habuit se inebriandi, actualiter advertat ad malitiam eventus aliquo modo ex adductis a Vasquez: ergo &c. Minor haec probatur ex S. Th. 1. 2. *quest.* 14. *a.* 6 & ibi Vasq. & cit. *cap.* 3. *num.* 8. consultatio non procedit in infinitum sive versus finem, sive versus media: si enim procederet in infinitum versus finem, nunquam inciperet consultatio, si procederet

deret in infinitum versus media, nunquam finiretur; necesse igitur est venire ad aliquod consultationis principium, à quâ inchoetur consilium, seu consultatio, & ad aliquod medium, quod sit terminus consultationis, principium autem executionis, seu à quo incipit executio, quod enim posterius est consultatione, prius est generatione. Porro principium consultationis est intentio finis; hæc in voluntate oriri non potest, nisi præcedat finis cogitatio saltem apprehensiva; hæc nequit nobis esse libera, aliàs nunquam inciperemus consultare: ergo est nobis naturalis, seu necessaria, proinde est à DEO.

Ex quibus sequitur ebrium non posse cogitare de malitia eventus ullius, nisi præcesserit aliqua de illa cogitatio, sine hac enim consultare non potest de malitia. Quapropter, dum adversarii dicunt, hoc ipso, quod potuerit, & debuerit advertere, & non advertit, eo ipso non advertentia est imputabilis illi, & quidquid cum & ex ea fit. Resp. Nisi actualiter advertat, est implicancia in adjecto, ut quis debeat id facere, quod non potest facere, cum impossibile nulla sit obligatio, ideo miratur Gobat *num.* 29 multos, gravesque Doctores in hunc scopulum inpegisse, ut enim imputetur alicui effectus, non sufficit, quod in actu primo, & remotè teneatur advertere ad illum, sed necesse est, quod in actu secundò, & proximè debeat cogitare, est enim impossibile, ut sub actualis peccati reatu obliget ad aliquid evitandum, aut faciendum, quod hic & nunc non possum evitate, aut facere, sed absque actuali advertentia de aliquo evitabili, aut fa-

ctibili non possum hic, & nunc illud vitare, nec hoc facere.

264. Colligo 7. Non omnia peccata, quæ re ipsa in ebrietate voluntaria contingunt, quorumque discrimini se exponit ebrius, illi imputantur ad peccatum, sed solum ea, quorum sub dubio in ebrietate apprehendit periculum, ita Gobat *cap.* 9. *num.* 79. ex Arriaga in simili *tom.* 3. *D.* 13. *num.* 23. applicans hanc doctrinam cunctis peccatis commissionis, & omissionis, contra quamcunque legem etiam Divinam, & naturalem, nempe nullum posse imputari, nisi præcesserit de malitia actus, aut omissionis opinio, aut suspicio, aut dubitatio, sitne actus, vel omisso moraliter mala, uti constat ex cit. Vasq. *D.* 107. *cap.* 3. cum communiore, quos sequitur Laym. *lib.* 1. *tract.* 3. *cap.* 5. *num.* 13. ubi circa medium ita loquitur. *Ut consensus voluntatis moraliter bonus, aut malus sit, debet esse rationis superioris, & non tantum inferioris. Ratio inferior dicitur, quæ humanis, ac naturalibus tantum motivis commoditatis, ac delectationis attendit. e. g. commodum, ac utile esse comedere carnes, inimicum è medio tollere. Ratio superior est, quæ rationibus æternis honestatis, vel in honestatis secundum DEI legem attendit. e. g. quod carnis comestio die interdicto, vel hominis occisio sit illicita, seu legi repugnans, quod moderatè suo tempore, loco comedere honestum sit. Dico igitur voluntatis consensum nunquam moraliter honesta.*

nestari, nisi moveatur, & eliciatur secundum rationes aeternas, & nunquam inhonestari, sive ad culpam imputari, nisi eliciatur praeter aut contra antecedentem considerationem rationum aeternarum, dum videlicet voluntas magis putatur se moveri rationibus delectabilis, aut utilis, quam honesti. Quae doctrina à S. Th. 1. 2. quaest. 15. a. 4. ita probatur: Finalis sententia pertinet ad supremum Judicem, sed ratio superior attendens rationibus aeternis Divinae legis, supremus in homine Judex est. Ad hanc enim, puta mentem, pertinet judicare de rationibus humanis, ac temporalibus ab inferiore parte propositis. Cum igitur consensus deliberatus ob quam homo culpandus sit, debeat esse sententia ultima (si enim aliud superius examen in homine superesset, excusare se posset, & dicere, causam non esse omnino discussam, neque Judicium finitum) sequitur hinc, quod consensus in peccatum debeat esse rationis superioris. Haec tenet Laym. quem exhibere placuit. Quia vix apud ullum alium tam clarè leges expositam sententiam Vasquez de actuali requisita advertentia ad imputabilitatem.

Hujus Ratio fundatur in Universalissimo notissimo principio: *Nihil volitum, quin praecognitum* ergo non potest voluntas velle deliberare, seu consultare, id est, inquirere veritatem, nisi priùs occurrat cogitatio super illa, ad mini-

R. P. Karch, Diss.

mum dubia, aut scrupulus: post cogitationem voluntas ex intentione finis movet intellectum ad inquirenda media, seu ad consultandum de illis, consultatio enim est de iis, de quibus nondum est lata sententia, seu Judicium; est ergo judicium practicum voluntatem dirigens ad operandum consequens ad consilium, seu consultationem, haec autem consequitur ad cogitationem naturalem, id est, nobis non liberam per *nu. 263.* de honestate, aut inhonestate actionis, vel omissionis.

265. Utrum autem ad mortalem malitiam necessaria sit apprehensio malitiae moralis mortalis, ut in terminis requirit Tanner *tom. 2. D. 4. quaest. 5. nu. 109.* Cujus sententiam non judico veram, si velit debere formaliter, ac expressè cognosci mortalitatem, assentior verò requiri saltem æquivalenter, id est, sub terminis æquivalentibus e. g. quod sit malum grave, aut graviter prohibitum, vel privet gratiâ, aut causet damnationem, aut displiceat graviter DEO, aut dubitetur, de ejus gravitate, negat autem Vasq. *D. 59. cap. 3. & D. 107. num. 11.* contentus cogitatione confusè proponente, ut peccatum non determinatâ materia particulari, nec sub tali existimatione, ut illud aliquo modo putetur esse leve, quia inquit absque sufficienti examinatione homo se exponit periculo gravioris peccati, idem dicit de eo, qui habet propositum peccandi in universum non determinans materiam pecularem. Contra hanc rationem arguitur eam Gobat *cap. 9. num. 85* quod sapissimè homines rudes non representant tale periculum sed hoc ipso laborant ignorantia inculpabili juxta

CC

pria

principia P. Vasquez requirentis nobiscum actualem advertentiam ad peccatum.

Juxta sententiam Vasquez excipiens confessionem poenitentis per plures annos Sacrilegi debet inquirere numerum peccatorum, quibus peccavit contra ejusmodi cogitationem confuse proponentem, seu in universum rationem peccati, è contra ab hac inquisitione liberat sententia Tannerii, Gobat *num.* 86.

Colligo 8. Soli illi eventus mali prævisi in ebrietate imputantur ad culpam, qui in ebrietate patrati retinent suam malitiam objectivam, secus non retinentes illam. Ratio est evidens, soli enim illi eventus sunt imputabiles, quorum malitia præcognita est, sed eorum solum malitia potest esse præcognita, qui illam in ebrietate patrati retinent, ergo illi solum sunt ad culpam imputabiles.

266. Qu. igitur 2. Quænam ex actionibus, seu factis, aut verbis in ebrietate, aut somno suam objectivam turpitudinem seu malitiam moralem retineant aut non? Resp. Vasquez *D.* 127. *nu.* 11. Primò ea dicta, quæ in æstimatione hominum non censentur injuriosa, ut contumeliosa dicta, & facta, non imputari. Secundò, ea facta imputantur, quæ inferunt mortem, aliudvè damnum temporale. Tertiò, peccata carnis, ut fornicatio, pollutio, etsi facta in somno non impurentur, imputantur tamen ebrio, disparitatem dat, quod somnus sit causa naturalis, ebrietas verò præternaturalis, & ideo non mirum, quod impurentur ebrio. Quarto facta, quæ causant damnum, sive contingant in somno, sive in ebrietate, imputantur. Quintò, ea peccata, quæ ut impurentur, postulant

fieri scienter, negat imputari, uti sunt blasphemia, infidelitas, perjurium.

Resp. 1. Actiones contra Justitiam, ut verberatio, vulneratio, homicidium &c. retinent suam malitiam, sive enim fiant ab ebrio, sive sobrio æquè nocent proximo. Unde eas prævidens secuturas in ebrietate, debet etiam ex Justitia illam vitare, aliàs secuta damna debet restituere æquè, ac illata à sobrio, Gobat *Theolog. Juridico Mor. cap.* 19. *n.* 2. Quapropter maritus in ebrietate solitus verberare uxorem, proles &c. Triplex peccatum distinctum committit; videlicet ebrietatis, impietatis, ac injustitiæ. Et si ebrius sit invalor vitæ potest servato moderamine inculpatæ tutelæ occidi, quisque enim habet jus vim vi repellendi, ita *S. Th.* 2. 2. *quæst.* 64. *a.* 7. Communiter receptus; si potest fugâ servare vitam invaluus occidendo peccaret contra Justitiam, quia fuga coram ebrio non est ignominiosa, atque adeo est sub obligatione, Gobat *num.* 7.

267. Resp. 2. Actiones venereæ, ut fornicatio, adulterium, pollutio, Sodomia &c. retinent suam malitiam, æquè enim opponuntur generationi licitæ, ac commissa à Sobriis.

Resp. 3. Verba blasphema, hæreticalia perjura, contumeliosa, detractoria saltem quoad gravem malitiam, maledictoria, & turpia ab ebrio prolata non retinent objectivam suam malitiam, ita de primis quatuor cit. Vasq. de iisdem, & ultimis tribus Gobat, & alii apud eum à *num.* 10. ad 50. de omnibus his notanda est doctrina. *S. Th.* 2. 2. *quæst.* 72. *a.* 2. *in Corp. in peccatis verborum maxime considerandum est, ex quo affe-*

affectu aliquis verba proferat; Unde cum de ratione convitii, seu contumeliæ sit, ut fiat animo de honorandi, concludit D. Th. eum non peccare peccato convitii, seu contumeliæ, qui verbis convitii aut contumeliæ afficit alterum, animo corrigendi. Subsumo sed ebrius non profert contumelias ex intentione minuendi honorem alterius, ergo non peccat etiam materialiter. Possit tamen transire in malitiam mortalem per accidens, ut si per incautelam prolata auferant honorem, ibidem expressit D. Th. Lugo *de Pœnit. D. 16. num. 212.* ut si cedant in alterius probum, gravem mœrorem, aut aliud grave incommodum, Gobat *num. 26.*

De verbis detractoriis quod non contineant per se ut prolata ab ebrius injuriam saltem gravem, sufficienter constat ex *num. 247. & seqq.* non enim pariunt infamiam, imò nec prudentem suspicionem. Dixi *per se*, quia per accidens possunt evadere grave peccatum, saltem contra Charitatem, ut si effutiant occulta delicta, quæ ruborem causent, vel in damnosam suspicionem patrati delicti audientes protrahant, Dicastill. *de Pœnit. D. 4. num. 421.* tunc enim sunt damnosa proximo. Et licet ebrii dicta ingenerarent prudentem suspicionem delicti commissi, non tamen sequitur exinde esse graviter injusta, cum suspicio etiam temeraria de gravi proximi innocentis sceleris probabilis non sit mortalis, Gobat *num. 29.* ex S. Th. 2. 2. *quæst. 60. a. 3. in Corp* ibi: *est autem triplex gradus suspicionis. Primus quidem gradus est, ut homo ex levibus indicis de bonitate alicujus dubitare incipiat.*

Dixi saltem contra Charitatem.

An etiam contra Justitiam, est quæstio sub lite, hanc non lædi graviter sustinet cit. Dicastill. quia potius levitati audientium, quàm assertioni ebrii est attribuendum: probabilis affirmat Lug. *de Just. D. 14. num. 56.* quia gravis rubor, & generatio damnosæ suspicionis non leviter molestat auctorem delicti.

268. De verbis maledictoriis probatur ex S. Th. *quæst. 76. a. 1.* maledictio eatenus est mala materialiter, quatenus est quædam mali precatio, seu optatio, non more psittaci prolata, sed ex animo, hic autem animus deest ebriis, Gobat *num. 33.* addens ex Joann. Sanch. *D. 30. num. 5.* quod maledictiones ratione scandali, & offensionis contrahant malitiam alterius peccati, sed raro.

Ex natura maledictionis peccaminosa sequitur communiter parentes, heros, aut heras, uxores in sobrietate graviter execrantes, seu imprecantes, prolibus, famulis, vel ancillis, maritis, aut vicissim non peccare mortaliter defectu animi, seu quia proferuntur sine animo, ut ratificentur, seu ut eveniant illa, quæ imprecantur ita Mol. *tract. 4. de Just. D. 22. num. 4.* in peccatis enim verborum est maximè considerandum, quo affectu proferantur per *num. 267.* ex cit. ibi S. Th. vide Gobat *Theolog. Juridic. Mor. cap. 29. à num. 24.* ubi octo Aphorismos adfert pro directione confessoriorum ex quibus conicere possint, an maledictio fuerit mortalis.

Ego duntaxat tria hic adjicio: Primum est quod maledictio sæpè non sit mortalis prolata etiam ex animo, quia sæpè fit ex subitaneo iræ motu excludente sufficientem pro mortali deliberationem

nem. Secundum est, quod pœnitens interrogatus, an ex animo maledixerit, id est, ob es von Herben gangen seye/ si Respondet affirmativè, non est communiter sensus, quod malum optaverit, sed quod voluntas fuerit linguâ ex irâ impulsu proferendi verba maledictoria. Tertium est, quod licet speculativè sit probabilior sententia, quòd maledictiones ex odio in proximum prolatae pro diversitate specifica malorum sint speciei diversae e.g. imprecatio mortis ab imprecatione infamiae, & hæc utraq; ab imprecatione paupertatis, practicè tamen tuta sit sententia Lugo de *de Pœnit. D. 16. à num. 260.* Dicastill. *de Pœnit. D. 9. num. 498.* negantium maledictiones ex odio prolatae, speciem desumere à diversitate specifica malorum, quia non desiderantur, ut talia sunt, sed quia sunt malum proximi, sub qua ratione generica nullam continent specificam diversitatem, sed omnibus malis communem. Fatendum tamen est D. Th. *a. 4. ad 2.* oppositum tradere, dicit enim quod volens occisionem desiderio non differat ab homicida, quod verissimum esse omnes fateri debent, quando est desiderium efficax, hoc enim tendit in malum, prout est in se, specie non solùm physica, sed etiam morali differt ab altero, ergo.

269. De verbis turpibus probatur cum Gobat *nu. 12.* post Tanner. *tom. 2. D. 4. quest. 8. num. 49.* Filliuc. *tract. 30 cap. 10. num. 207 & seqq. 2.* non retinere malitiam objectivam prolata ab ebriis etsi sciant se habere consuetudinem proferendi turpia, quia turpitudine verbi obsceni sita est, vel in hoc, quòd sit index animi obsceni, aut quod excitet

imaginationem obscenam, animùmque obscenum in se, aut in aliis, aut quòd alios scandalizet; sed non scandalizat, quia auditores potius moventur ad risum, quàm ad indignationem, aut obscenitatè; quod indicent imaginationem turpem, etiam hoc titulo non sunt objectivè mala, quia imaginatio est pœnitus indeliberata. Valet itaque etiam hic principium relatum ex S. Th. *in peccatis verborum maxime considerandum est, ex quo affectu quis verba proferat.*

Siloquamur de Germanis, hi teste Gobat *num. 11.* ebrii potius de vino, quàm obscenis fermocinantur; atque adeò in his ex ebrietate præsumi non potest eos animo fœda agitare, proinde saltem de his non subsistit opinio Cajet. *2. 2. quest. 150. a. 2.* Baldell. *lib. 5. D. 30. num. 3.* Quod ebrii moraliter non possint cogitationes turpes, & verba obscena vitare, unde concludunt, quòd sponte se inebriantes exponant se periculo ebrietatem aggravandi novo peccato mortali contra castitatem, imò & contra Religionem, si est Sacerdos, aut Religiosus ratione Sacrilegii, debeatque talis præsumere se ejusmodi phantasmata animo agitasse, etsi non recordetur, cum in obscuro id inspicere soleat, quod communiter fieri consuevit *L. in obscuris ff. de R. J.* argumentumque à consuetis est utilissimum ad probandum per Everhardum *de locis Loc. 104. num. 1.* Hæc inquam opinio de præsumptione non habet locum in Germanis. Et Joan. Sanch. *in Select. D. 21. num. 13.* irridet eos pœnitentes, qui non contenti accusatione sui de diurnis cogitationibus, ac turpiloquiis, addunt se turpia postea habuisse somnia, dat ratio-

rationem, quod nec in se, nec in causa sint peccata; imò ob hanc rationem non agnoscit ullam culpam in comedente calida intendendo directè immunda somnia. Hæc doctrina universim vera non est, sed temperanda beneficio distinctionis ex iis, quæ de causa per se, & per accidens tradita sunt à *num.* 42.

270. Dico ergò 1. Si ebriantem directè intendendo turpes cogitationes, ac somnia, seu phantasmata inhonesta in somno peccare mortaliter contra castitatem, & votum castitatis, si quod est emissum, Gobat *num.* 16. estque communis, talis enim est causa per se moralis cogitationis, ac imaginationum in somno occurrentium per *num.* 60. quem revidet. Ratio ulterior, quod ubi deficit honestas finis, & intenditur gravis commotio spirituum carnalium, non possit ulla esse excusatio ab incursum mortalis culpæ adversus castitatem, sed procurationis directæ somnii turpis nullus finis honestus esse potest, huiusque directæ intentio habet pro objecto gravem commotionem spirituum carnalium, experientia enim docet, quod turpis somnus vehementer commoveat spiritus carnis, hique sint causa per se efficax pollutionis per se disputata à *num.* 78. præsertim autem à *num.* 81. unde *num.* 85. obligavi ad confessionem secutæ in somno pollutionis, aut saltem ad exprimendum in confessione quod intenderit causam vehementer provocativam pollutionis. Priorem partem tradit etiam Sanch. *lib. 9. de Matr. D. 45.* & quidem à fortiori cum obliget ad confessionem pollutionis secutæ, etsi directè seu in se non volitæ, putat enim esse verè, & propriè peccatum, nisi ante secutam sit cau-

sa ejus per pœnitentiam intercisa, ita ille *num.* 28. juncto 29. & 30. Ei contradiximus *num.* 261.

Dico 2. Ebrii etsi prævideant secuturas turpes cogitationes cum somniis obscænis seclusâ directâ eorum intentione carere turpitudine materiali, seu objectivâ naturali, seu tali, quam lex naturalis prohibeat in ebrietate contingentem, Gobat *num.* 17. & seq. Probatio conclusionis defumenda est ex regulis præmissis à *num.* 91. ubi ostendi nullam causam etiam mortalem à causis luxuriosis distinctam posse transfundere mortalem malitiam pollutioni propriam, quia omnis talis prorsus per accidens se habet respectu pollutionis, dixi tamen leviter esse contra castitatem.

271. Dices ergo is, qui in ebrietate prævidet se per turpem contactum suum, aut alienum polluturum, non obligabitur confiteri pollutionem sic secutam. Resp. Negando consequentiam cum Sanch. *lib. 1. Moral. cap. 16 num.* 44. Vasquez allegato *num.* 266. quia cum sit ebrietas voluntaria, effectus etiam in ea prævisi secuturi ex causa non naturali, sed libera retineant objectivam turpitudinem, atque dum pollutio prævidetur secutura ex proprio, aut alieno contactu, non est effectus causæ naturalis, seu virtutis expultricis, de qua relege *num.* 78. sed libera; nempe manibus propriis, aut alienis: E contra dum contingit sine contactu est effectus naturalis causæ, vini enim copiosior haustus causat naturaliter majorem copiam seminalis humoris, à cujus superabundantia natura intendit se exonerare.

Confirmo cum Gobat *num.* 20. si influxus indirectus, ac per se non causativus pollutionis aggravaret mortaliter ebrietatem ultra hujus malitiam, innumeris scrupulis conscientiae exponerentur homines, quia plurimi facillimè excitantur ad carnis motus, & exinde ad pollutionem, ergo si ad hujus mortalitatem imputandam sufficeret causa etiam per accidens, omnes ejusmodi causa sub mortali deberent exponi in confessione & quidem ab aliquibus, etsi parùm vini biberint, qui nempe experiuntur hunc effectum etiam ad modicè, ac temperatè haustum vinum, hoc autem dici non potest, quin lex naturalis non obliget ad causas tales removendas, at bene sub veniali, si quis ex superfluo haustu prævideat securam pollutionem, quia ratio naturalis dicitur sceleratam talem esse vitandam sub veniali, dum commodè vitari potest, prout potest vitari excessus in potu vini.

272. De verbis Blasphemis probabilius est, ea prævisa in ebrietate hanc non aggravare mortaliter, Vasq. allegatus *num.* 266. Arriag. *tom.* 3. *D.* 44. *num.* 11. id ipsum sentiunt de verbis hæreticalibus, ac perjuris contra Th. Sanch. *lib.* 1. *Decal.* *cap.* 16. *num.* 44. cui adhæret Pal. *tom.* 1. *tract.* 2. *D.* 1. *p.* 3. Gobat *Theolog Juridico-Mor.* *cap.* 19. *num.* 36. quoad Blasphemias valde atroces prævisas, quales sunt apud Germanos verba: **Blut; Sacrament;** Item **Donner/Hagel/ıc. Sacrament;** quia inquit graviter scandalizantur audientes, & ad gravem indignationem commoventur, excipit milites in castris blasphemantes,

quod hi potius ad risum, quam indignationem excitent; reliquas blasphemias vulgares, ac mediocres negat aggravare mortaliter peccatum, uti nec verba hæretica, *num.* 39. nec perjury *num.* 43. & *num.* 37. fatetur etiam atroces non retinere rationem propriè blasphemiae. Lugo *de Pœnit.* *D.* 16. *num.* 207. expressè sentit nobiscum de perjuriis negans retinere suam turpitudinè objectivam, & quod hoc ipsum sentiat de Blasphemiis, & verbis hæreticis, docet Gobat *cit.* *num.* 39. & 43. Ratio de omnibus tribus est, quod propria malitia objectiva Blasphemiae sita sit in imminutione honoris DEO debiti, hæresis in imminutione autoritatis DEI loquentis, perjurii in imminutione testimonii divini assumendo id ad testificandum falsum, sed hæc imminutio in præfatis tribus cessat, dum proferuntur ab ebrio, ut enim imminuant honorem, debent proferri scienter, *Blasphemus*, inquit S. Th. 2. 2. *quæst.* 13. *a.* 3. *ad.* 1. *intendit nocuum inferre honori divino: & a 2. ad 3.* negat esse propriè blasphemiam, dum quis in subita passione prorumpit in verba imaginata propter defectum advertentiæ: & universaliter de peccatis oris, *q.* 72. *a.* 2. *in Corp.* tradit in iis, *Maximè considerandum esse, ex quo affectu aliquis verba proferat*, sed ebrius nullam habet actualem intentionem iis minuendi honorem divinum, ergo iis etiam prævisis nec materialiter peccat. Si tamen in aliquo loco blasphemiae graviter scandalizant, uti apud Catholicos Helvetos Gobat *num.* 38. aut hæreticalia verba eo in loco ubi tam illa, quam hæc

reti-

retinerent malitiam objectivam scandali Gobat *num.* 42. opposita nobis sententia esset locus.

Dices ergo Inquisitores non possunt, procedere contra illos, qui in ebrietate propositiones hæreticas proferunt, siquidem nec materialiter peccato hæresis, nec punire possunt ut hæreticos, nec citare, examinare, ac specialiter in illos inquirere. Resp. Nego illatum, non quidem tam propter verba hæretica, quàm propter præsumptionem, quàm fundant verba sæpius repetita, quod etiam sobrii ita sentiant: puniri tamen ut hæretici non possunt contra aliquos Jurisperitos.

An possit in eos specialiter inquiri, possintque citari, ac examinari, dixi *num.* 247. & *seqq. duobus.* Nempe non posse inquiri sine aliis adminiculis, quia tamen hæresis est crimen exceptum, videretur inquiri posse, & si hoc non liceret, fastamen est talem citare, ac examinare. Vide Gobat *cap.* 50. scribentem *num.* 39 de hæresi, non posse damnari eum, apud quem reperitur liber hæreticus, nec eum, qui legit, retentio tamen, & lectio gignunt suspicionem.

273. Dices 2. Si verba blasphemia, hæreticalia, perjury, contumeliosa, detractoria, maledictoria, & turpia non retinent saltem gravem malitiam objectivam in ebrietate, sequitur, quod consuetudo ex eisdem genita blasphemandi, perierandi &c. non sit in se mala, atque adeò non est obligatio eam confitendi, sicut non est obligatio confitendi præfatos actus in ebrietate commissos, Gobat *num.* 39. & 43. sequela probatur: Consuetudo, seu habitus ex frequentatis acti-

bus inadvertenter factis idè foret malus in se, quia inclinatur ad actus saltem materialiter malos, sed probatum est à *num.* 267. hucusque actus, ad quos inclinatur cum inadvertentia factos, nec materialiter esse malos, ergo consuetudo ex iis genita non est mala ita Joann. Sanch. *in Select. D.* 20. *num.* 5. apud Lugo *de Pœnit. D.* 16. *num.* 205. contra Lug. qui à *num.* 200 distinguit duplicem consuetudinem, unam cum advertentia dictos actus exercendi, seu similes illis, à quibus est genita, hanc confitendi nulla est obligatio, nisi confessarius interroget. Est communis sententia contra Fagundez, Henriquez; quia peccata ex ea commissas non differunt specie à similibus sine consuetudine factis, imò non ita sunt gravia ob minorem libertatem.

Alia consuetudo est dictos actus exercendi cum inadvertentia, hujusmodi habitus voluntariam retentionem esse mortaliter in se malam, proinde in hac velut in sua causa esse dictos actus mortaliter imputabiles, est communissima sententia agud Lugo *n.* 204.

Ut autem occurrat adducto argumento Joannis Sanchez, quo probatur permissionem, seu retentionem habitus talis non esse ullatenus malam, conatur ostendere cum Thoma Sanch. *lib.* 3. *Moral. cap.* 5. *num.* 13. & 14. Soarez *cap.* 6. *num.* 9. & *cap.* 8. *num.* 1. & communiter aliis, esse mortalem loquendo de habitu facilitante ad actus cum inadvertentia factos, aut faciendos extra ebrietatem, aut somnum, seu ab iis, qui habent usum rationis.

Differunt ergo actus commissi in ebrietate, vel in somno à commissis cum inad-

inad-

inadvertentia à Sobriis, quod hi habeant circumstantiam specie diversam à commissis in ebrietate, usus enim rationis specie differt à non usu rationis, & ideo facti à Sobriis etiam in advertenter retinent malitiam objectivam, nam ab audientibus recipiuntur pro veris blasphemis, juramentis, hæresi, & contumelia, qualiter non sonant prolata verba ab ebriis Lugo *num. 211. & 212.* Ob hæc

Resp. Ad objectionem negando sequelam, ad hujus probationem concessã majore, minorem distinguo, probatum est actus, ad quos inclinatur non esse malos materialiter, factos cum inadvertentia in ebrietate, aut somno concedo minorem, factos cum inadvertentia à Sobriis nego minorem & consequentiam.

Hunc modum discurrendi, ut probabilissimum amplectitur etiam Gobat *cap. 19. num. 45 & Theolog. Eper. tract. 7. num. 586.* ubi obligat ad sponte confitendam talem consuetudinem inadvertenter blasphemandi &c. in sobrietate, non quidem cum expressione, quoties blasphemavit inadvertenter, sed quoties blasphemandi periculo se exposuerit, adeoque debet pandere consuetudinem dicendo, e.g. laboro tam inolitã blasphemandi consuetudine, ut si offerretur in die decies, vices, eã esse abusurus.

Postquã semel talis firmiter proposuit extirpare illum habitum cum do-

lore de voluntaria ejus retentione, conaturque ad abolitionem, deobligatur ab ejus confessione, esto erumpat in veteres blasphemias &c. Sanch. *num. 16.* Soarez *cap. 8. num. ult.* obligantes sic habituum ad declinandas occasiones proximas consuetudinis blasphemandi &c. Quare status hujus peccati cessat, quando firmiter proponit emendandum, & aufert occasiones.

Si post sæpe iteratum propositum nulla sequitur emendatio, cit. Soarez *n. 8.* obligat illum ad acceptandum aliquod remedium à confessario e.g. ut quoties blasphemavit &c. peragat brevem aliquam orationem, aut Elæmosinam det. Hanc obligationem non agnoscit Sanch. *n. 17.* à paritate aliorum peccatorum, in qua quis inadvertenter reincidit.

Utrum tunc confessarius teneatur differre absolutionem, ut si sæpius, quàm bis, aut ter fuerit absolutus, aliqui apud Sanchez *num. 18. & lib. 2. cap. 32.* affirmant Soarez *cap. 8. in fin.* consultit; Sanch. approbat, si confessarius sperat pœnitentem non ægrè laturum, tunc enim foret medicina, absolutionis dilatio, secus non est differenda, nisi suis blasphemis pœnitens ingens præberet scandalum, tunc enim, donec tollatur scandalum, non potest absolvi.

* *